

Процеси глобалізації мають свої позитивні та негативні наслідки, що по-різному відображаються у світі залежно від їх економічного розвитку. Тому необхідно створювати стратегії розвитку національних економік, які відповідали б умовам глобалізації. Загальними напрямками таких стратегій мають бути: ефективна міжнародна політика, політика протекціонізму та підтримки національного виробника, вплив держави на розподіл ресурсів та прибутку між галузями, підтримка соціальних секторів, ефективна антимонопольна політика, контроль над ТНК.

Формування стратегії розвитку національної економіки має здійснюватися з урахуванням очевидних ризиків глобалізації, включати розробку заходів, спрямованих на їх нейтралізацію, сприяти розкриттю потенційної вигоди глобалізації та забезпечувати управління процесом адаптації національного господарства до її вимог.

Отже, процес розвитку міжнародних економічних відносин неминуче супроводжується безперервною боротьбою з негативними наслідками глобалізації, постійним пошуком балансу плюсів і мінусів цього процесу, який стабільно давав би позитивний ефект.

Список використаних джерел:

1. Куцик П. О. Глобальна економіка: принципи становлення, функціонування, регулювання та розвитку: монографія / О. П. Куцик, О. І. Ковтун, Г. І. Башнянин. – Львів. : Видавництво ЛКА, 2015. – 594 с.

УДК331.55:331.5:314.74:330.34

СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ У СВІТІ

Д'яченко Ю.Ю.

д.е.н., професор, завідувач кафедри міжнародної економіки і туризму
Східноукраїнського національного університету ім. В.Даля

Глібіщук Г.В.

студент групи МЕВ-19дм Східноукраїнського національного університету ім. В.Даля

Сучасний міжнародний ринок праці передбачає транскордонні різноспрямовані потоки трудових ресурсів. Тому міжнародний ринок праці інтегрує внутрішній та регіональний ринки праці та існує у формі руху робочої сили. Міжнародний рух робочої сили зумовлений внутрішніми та зовнішніми факторами економічного розвитку кожної країни, становищем міжнародної економіки в цілому та економічними відносинами між країнами. У певні моменти рушійною силою міжнародного руху робочої сили можуть бути також політичні, військові, релігійні, національні, культурні, сімейні та інші соціальні фактори. Причини міжнародної міграції робочої сили також можна розуміти як конкретний набір якихось з цих факторів [3].

У 2017 році, за оцінками ООН, було приблизно 258 мільйонів іммігрантів. Географічна близькість країн, що відправляють та приймають, відіграє важливу роль у формуванні головного коридору для міжнародної міграції та особистих переказів. Загалом, за даними 2017 року, найбільшими коридорами іммігрантів у світі є: Мексика-США (12,7 млн. іммігрантів). Індія-Арабські Емірати (3,3 млн.); Росія-Україна (3,3 млн.); Україна-Росія (3,3 млн.); Сирія-Туреччина (3,3 млн.); Бангладеш-Індія (3,1 млн.); Казахстан-Росія (2,6 млн.) Китай-США (2,4 млн.); Росія-Казахстан (2,4 млн.) [1]. Варто зазначити, що більшість іммігрантів пересуваються в межах своєї місцевості. 60% азіатських іммігрантів та 53% Африки походять з одного континенту, а в Європі на європейців припадає понад 67% іммігрантів. Водночас як найпоширеніший тип економічних іммігрантів, найбільшим світовим потоком іммігрантів завжди були та продовжують залишатися трудові іммігранти. 74% усіх іммігрантів у працездатному віці у віці від 20 до 64 років, що дає підставу для оцінки обсягу трудової міграції в 190 мільйонів [2].

Глобалізація науки та освіти призвела до посилення так званої інтелектуальної та освітньої міграції. Кількість мобільних студентів, громадян країн, які навчаються в інших країнах, постійно збільшується.

Щодо переказу коштів іммігрантами, то за даними 2018 року існує 29 країн (включаючи Україну) дохід яких від іммігрантів перевищує 10% ВВП та 3 країни (Тонга, Киргизстан, Таджикистан), де показник перевищив 30%. Лише п'ять країн цієї групи (Молдова, Косово, Чорногорія, Україна, Боснія і Герцеговина) знаходяться в Європі, а три країни Косово, Чорногорія та Боснія і Герцеговина є частиною колишньої Югославії і, ймовірно, тісно пов'язані між собою та мають тісні економічні зв'язки із сімома країнами, утвореними у результаті її розпаду, а також є традиційними осередками формування потоків трудових мігрантів в Європі. Згідно з Індексом людського розвитку, більшість із цих 29 країн (81%) належать до 2-ї (високий рівень) та 3-ї (середній рівень) груп. Можна відзначити відносно низькі надходження доходу іммігрантів до ВВП країн з дуже високим рівнем людського розвитку, що зумовлено головним чином їх високим ВВП та високими доходами. Серед європейських країн найбільш залежними від цього джерела валютних доходів є Молдова (16,1% ВВП), Косово (15,8%), Україна (11,4%), Чорногорія (11,4%), Албанія (9,6%), Сербія (9,1%), Хорватія (4,9%), Латвії (3,7%) [1]. Серед країн Європи та Центральної Азії протягом кількох років Україна є найбільшим одержувачем грошових переказів від іноземних іммігрантів та входить до числа 10 країн з найбільшою часткою грошових переказів у ВВП. Варто зазначити, що розмір надходжень доходу мігрантів в Україну досяг історичного максимуму. Ці кошти є цінними для добробуту домогосподарств, які їх отримують, і їх неможливо переоцінити [1].

Але явище трудової міграції не є однозначно позитивним. Можна визначити наступні основні ризики трудової міграції. Перш за все, великий потік мігрантів до країни посилює додаткову конкуренцію на ринку праці,

що призводить до швидкого збільшення робочої сили та зростанню безробіття в країні. Крім того, масова імміграція завжди супроводжується зростанням соціальної напруженості в суспільстві, конфліктами на расовому, національному і регіональному ґрунті, зростанням злочинності та іншими негативними явищами. Також слід зазначити, що іноземні працівники, як правило, зазнають у країні-імпортері робочої сили різних форм дискримінації, починаючи з умов найму, заробітної плати і закінчуючи сферою охорони здоров'я, та медичного страхування. У той же час країни-експортери робочої сили стикаються з певними негативними явищами. Головне – це «відплив інтелекту», тобто кваліфікованого, ініціативного персоналу, що негативно впливає на розвиток окремих галузей господарства країни, значно знижуючи темпи розвитку.

Отже, міжнародна міграція робочої сили – це, насамперед, форма міграції надлишків населення з одного центру накопичення капіталу в інший. У цьому сутність економічного характеру трудової міграції та її основні причини. Однак, не тільки безробітні, а й частина працездатного населення залучена до міжнародної трудової міграції. У цьому випадку рушійною силою міграції є пошук кращих умов праці. Робоча сила переходить із країн з низьким рівнем життя та заробітної плати до країн з високим рівнем життя. Національні різниці в зарплатах є об'єктивною основою трудової міграції. Негативні фактори міграції мають враховуватись урядами при формуванні внутрішньої та зовнішньої політики.

Огляд динаміки та характеристик сучасного міграційного процесу свідчить про те, що міжнародна міграція посилюється, набуває нових якісних характеристик, розширює та урізноманітнює структуру та географію міграції населення.

Список використаних джерел:

1. Лібанова Е. М., Фтомова О. С. Особисті перекази мігрантів: оцінка масштабів і наслідків. Демографія та соціальна економіка, 2019, № 3 (37). С. 11–29 URL: <https://dse.org.ua/archive/37/1.pdf> (дата звернення 14.10.2020)
2. Малиновська О. А. Міграційна політика: глобальний контекст та українські реалії : монографія, 2018. 472 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2018-07/Migration_Politic_Print-fin-3178a.pdf (дата звернення 14.10.2020)
3. Глобалізація світового господарства: навчальний посібник / за ред. М. Н. Осъмовой. А. В. Бойченко. Москва : ИНФРА–М, 2011. 271 с.